

Enheten för naturvård

Häringe-Hammersta SE0110005

Bevarandeplan för Natura 2000-område
(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd
enligt miljöbalken m.m.)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44262-2016

Namn	Häringe-Hammersta	Areal	1155,8 ha
Natura 2000-kod	SE0110005		
Kommun	Haninge/Nynäshamn		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-02-05		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2016-12-20		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Privat och Skärgårdsstiftelsen		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
1160	Stora vikar och sund	86,8	7,5
1630	*Strandängar vid Östersjön	0,8	0,069
8220	Silikatbranter	6,8	0,59
9010	*Taiga	82,1	7,1
9020	*Nordlig ädellövskog	11,3	0,98
9070	Trädklädd betesmark	45,4	3,9
9180	*Ädellövskogsbranter	10,8	0,93

* Prioriterad livsmiljö – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Natura 2000-arter är arter som finns upptagna i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella Natura 2000-arter.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Inga Natura 2000-arter finns rapporterade från området.		

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44262-2016**Bevarandesyfte för Häringe-Hammersta**

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljöer nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna.

Häringe-Hammersta är ett storgodslandskap vid kusten. I landmiljön är det främst naturvärden knutna till lövskog (9070, 9020 och 9180) som är prioriterat i området. Höga värden finns bland annat i form av många ovanliga lundväxter och en artrik insektsfauna knuten till gammal grov ek. Prioriterade är också stora grunda vikar och sund som i området har stora arealer av frodig och artrik undervattensvegetation. Dessa vatten är också betydelsefulla födosöksområden för av sjöfågel med t.ex. tidvis stora flockar vigg och brunand, samt ekologiskt viktiga som lek- och uppväxtområden för kustens rovfiskar, särskilt gädda och gös.

Längs Södertörns kuster finns, ofta i godsmiljöer, en koncentration av både grov ek i ekhagar och ädellövskog i branter. I Häringe-Hammersta finns lite större koncentrationer av dessa miljöer och området kan fungera som spridningscentrum för att arter efter slumpvisa utdöenden ska kunna återkolonisera mindre områden spridda längs kusten. Undervattensängarna av kärlväxter i vattnen innanför Hästholmen tillhör de största och mest artrika som är kända längs länets kuster. Det ligger också centralt i ett område längs Södertörns sydöstra kust där livsmiljön är vanligare än genomsnittet av länets kust.

Prioriterade åtgärder för området är att utöka de områden som enligt reservatsbeslutet är undantagna från skogsbruk så att all taiga omfattas, samt den skötsel som framgår av tabell 3. Se även kursiverad text under rubriken "Bevarandeåtgärder med tidsplan".

Bevarandemål för Häringe-Hammersta

Att bidra till gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna uttrycks i detta område i följande mål.

Stora vikar och sund (1160)

- Arealen stora vikar och sund ska bibehållas.
- Livsmiljön ska kunna fungera som livsmiljö/fodosöksområde och rastplats för fågel, speciellt för vigg m.fl.
- Det ska förekomma livskraftiga populationer av stor rovfisk som abborre och gädda och gös, med en ålders- och storleksfördelning som ger en god

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44262-2016

näringsomsättning i ekosystemet. Detta mål hänvisar till vattenförvaltningens utvärderingssystem enligt HVMFS 2012:18¹, bilaga 2, 4.

- Det ska finnas långskottsvegetation av sträfsen (Chara), natar (Potamogeton), slinken (Nitella) och slingor (Myriophyllum). Detta mål hänvisar till vattenförvaltningens utvärderingssystem enligt HVMFS 2012:18.¹ Bilaga 2, (1.4-1.6 livsmiljö).
- Djuputbredning av fleråriga alger och kärlväxter får lägst motsvara god status. Detta mål hänvisar till vattenförvaltningens utvärderingssystem enligt HVMFS 2013:19² och HVMFS 2012:18¹ med avseende på makroalger och gömfröiga växter.
- För livsmiljön typiska arterna ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

***Strandängar vid Östersjön (1630)**

- Arealen strandängar vid Östersjön ska bibehållas.
- Vegetationen ska vara välhävdat av bete och eventuellt slåtter varje år vid vegetationsperiodens slut så att ansamling av förna inte sker.
- Grässvålen ska i huvudsak vara solexponerad.
- Igenväxningsvegetation ska inte förekomma.
- Ingen stängsling mot vattenlinjen bör förekomma.
- Marken ska vara opåverkad av konstgödsling, stödutfodring, kalkning, dikning och insådd av för livsmiljön främmande arter.
- För livsmiljön typiska arterna ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

Silikatbranter (8220)

- Arealen silikatbranter ska bibehållas.
- Träden ska ha en varierad ålderstruktur och artsammansättning med tämligen allmän-riklig förekomst av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Substratet ska lämnas orört.
- Det ska finnas lövträd i området.
- Livsmiljön ska inte växa igen.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

¹ Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljö kvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön.

² Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44262-2016

***Taiga (9010)**

- Arealen taiga ska vara minst 82,1 hektar.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur med en tämligen allmän-riklig förekomst av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Det ska finnas ett måttligt eller påtagligt inslag av lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd), främst al, asp, ek och björk.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp, brand och översvämningar.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

***Nordlig ädellövsog (9020)**

- Arealen nordlig ädellövsog ska bibehållas.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur med en tämligen allmän-riklig förekomst av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Igenväxningsvegetation som utgörs av barrträd förekommer inte.
- Ädellövträd ska dominera trädskiktet.
- Antalet gamla och ihåliga träd ska vara konstant eller öka i framtiden inom området.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp och bete.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel trolldruva, strävlost, myskmadra, skogskorn, lungört, vårärt, vätteros, underviol, såråla, rödbrun blekspik och almlav, ska finnas i livskraftiga bestånd.

Trädklädd betesmark (9070)

- Arealen trädklädd betesmark ska vara minst 45,4 hektar.
- Vegetationen ska vara välhävdat helst av bete men annars slåtter varje år vid vegetationsperiodens slut så att ansamling av förna inte sker.
- Kontinuitet av lövträd, främst ek, ska ha en varierande ålder, inklusive gamla träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Antalet gamla och ihåliga träd ska vara konstant eller öka i framtiden inom området.
- Öppna gläntor skapas så att fältskiktet och de grova vidkroniga trädens (främst ek) stammar belyses samtidigt som förutsättningar ges till naturlig ekföryngring.
- Igenväxningsvegetation förekommer inte eller endast i begränsad omfattning. Buskar som är lämpliga att utgöra skydd för naturlig ekföryngring kvarlämnas och betraktas inte som igenväxning. Blommande buskar av t.ex. hagtorn, slån och rosenbuskar ska finnas då de är hemvist för många fjärilar och andra insekter.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44262-2016

- Marken ska vara opåverkad av konstgödsling och stödutfodring, kalkning, dikning, insådd av för livsmiljön främmande arter.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel liten blåklocka, gullviva, ängsvädd, gökärt, kattfot och lunglav, ska finnas i livskraftiga bestånd.

***Ädellövskogsbranter (9180)**

- Arealen ädellövskogsbranter ska bibehållas.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur med en tämligen allmän-riklig förekomst av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Igenväxningsvegetation som utgörs av barrträd förekommer inte.
- Kontinuitet av sekundära ädellövträd som lind, lönn och alm av en varierande ålder, inklusive gamla träd.
- Antalet gamla och ihåliga träd ska vara konstant eller öka i framtiden inom området.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp, skred och ras.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel strävlost, trolldruva, lungört, vårärt och lunglav, ska finnas i livskraftiga bestånd.

Beskrivning av området

Natura 2000-området består av de två halvöarna Häringe och Hammersta, som är belägna cirka 4 mil söder om Stockholm. På de båda halvöarna finns två herrgårdar belägna. Hammersta omnämns redan på 1300-talet. Förledet Hamar- är fornsvenska med betydelsen ”klippa eller stenbacke”.

Området har en utpräglad topografi som karaktäriseras av nord och sydgående bergryggar med mellanliggande slättmarker. Natura 2000-området ingår i Häringe-Hammersta naturreservat som bildades 1990. Inom Natura 2000-området har ädellövskogar samt bergsbranter pekats ut som särskilt bevarandevärda.

Ädellövskogen inom objektet har en mycket lång kontinuitet vilket är förklaringen till det osedvanligt rika mångfalden. Lövträden förekommer i stora mängder i flera olika åldersklasser. Ädellövskogen kring Byholmen är mycket värdefull med gott om gamla grova ekar. Men det finns även i övrigt grova ekar på flera platser inom området. Bland de lövträd som här finns i mängd är ek, alm, lind, ask och lönn. Flera av lövträden är grova och hyser en rik epifytisk lavflora, men det finns även klenare undertryckta lövträd som är artrika på lavar. Det finns få lövträd som är hamlade (på Hammersta finns ett 10-tal). Kanske kan detta förklaras av att på platser med feodal livsföring förekom hamling sällsynt i landskapet (med undantag av skötsel av allén). Buskskiktet inom ädellövskogen utgörs bland annat av hassel, måbär och skogstry.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44262-2016

Floran i fältskiktet i ädellövskogen är unik i sitt slag med en bred artsammansättning bland de bredbladiga gräsen. Här påträffas skogskorn, långsvingel, strävlost och lundelm. Den förstnämnda arten har här en av sina få växtplatser inom länet. Andra kärlväxter i ädellövskogen är lundgröe, lundslok, myskmadra, tandrot, vårärt, vippärt, trolldruva, spenört, underviol, nässelklocka och sydlig lundarv.

De trädklädda betesmarkerna på Häringe-Hammersta är av ekhagkaraktär. Betesmarkerna hyser flera grova lövträd, främst ek. Inom de tre områden som finns inom objektet behöver skötselåtgärder i form av frihuggningar av ek i olika generationer för att säkerställa ekens framtid.

Flera av lövträden hyser vedlevande svampar såsom oxtunga, fläckticka och blekticka. Inom området finns bolmörtskivling och svart hjorttryffel. Här påträffas lavarna lunglav (stundom i mängd), ekspik, rosa lundlav, parknål och skuggorangelav. Bland mossor förekommer alsidenmossa. Fågellivet är rikt i lövskogen och under häckningstid påträffas mindre hackspett, stenknäck, skogsduva och spillkråka.

Insektslivet måste betraktas som förhållandevis rikt i området även om många insektgrupper inte är undersökta. När det gäller insekter som är beroende av död ved förekommer här barkbaggar (*Synchita separanda*), plattbaggar (*Laemophloeus monilis*), halvknäppare (*Xylophilis corticalis*), smalvingad blombock (*Strangalia attenuata*), glansbaggar (*Ipidia binotata*), mörkbaggar (*Grynocharis ablonga*), tvåfläckig praktbagge (*Agrilius biguttus*). Bålgeting noterades såväl inom Hammersta som Häringe-området 2005.

I samband med fladdermusinventeringar har 7 arter påträffats i området, bland annat nordisk fladdermus, mustasch-/brants fladdermus, långörad fladdermus och dvärgfladdermus.

Beskrivning av livsmiljöer

Stora vikar och sund (1160)

I den östra delen av området, mellan fastlandet (Häringe) och Hästholmen, ligger livsmiljön stora vikar och sund. Eftersom Hästholmen ligger som en skyddande barriär så är vattenområdet skyddat från kraftiga vågor. Livsmiljön innehåller olika typer av sediment och substrat med artrika växt- och djursamhällen. Gränsen för grunt vatten kan definieras genom närvaro av ålgräs- eller natesamhällen. I området uppehåller sig både sim- och dykänder och doppingar, bl.a. stora flockar med vigg och mycket brunand under vår, höst och isfria vintrar. Hästholmsviken är utpekad som lekområde för sik och gös. I området finns vidsträckta arealer med tät och mycket artrik undervattensvegetation.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44262-2016

***Strandängar vid Östersjön (1630)**

En mindre strandäng återfinns i samma fålla som en ekhage i norra delen av Natura 2000-området. Breda vassar skiljer strandängen från havet.

Silikatbranter (8220)

På båda halvöarna finns bergryggar som i vissa delar har mycket branta sidor. De högre delarna ligger oftast sol- och vindexponerat medan lägre delar skuggas av olika typer av skog. Vanligt är smala bårder av lövskog mellan branten och åkermark, men det finns också branter inne i barrskog. I området finns därför stor variation av exponering för sol vind och sippervatten, vilket ger livsrum för många olika stenlevande mossor och lavar.

Kärlväxter som förekommer i livsmiljön är kruståtel, gråfibbla, ärenpris, getrams, blåsippa, sårläka, gullris, ljung, en, tall och blandade lövträd.

***Taiga (9010)**

Livsmiljön Taiga finns i tre områden i den östra delen av Natura 2000-området utmed vattnet. De tre områdena skiljer sig lite åt, bland annat i jordart då några har en kalkrik jordart, men alla har en värdefull kryptogamflora med gamla grova träd.

Trädskiktet domineras av gran och tall med inslag av al, asp, ek och björk. Arter som finns i området är bland annat ängsvädd, gökärt, bergsslok, sårläka, getrams, ärenpris, blåbär, harsyra, teveronika, liten blåklocka, gullviva, liljekonvalj och blåsippa.

***Nordlig ädellövskog (9020)**

Inom Häringe-Hammersta utgörs de nordliga ädellövskogarna av trädslagen ek, alm, ask, lind och lönn. Skogarna har en mycket lång kontinuitet som lövträdsbärande mark och har därför gott om gamla träd. Tidigare har livsmiljön inom Natura 2000-området varit betes- eller slåttermark och därefter vuxit igen eller har varit betesfredade på grund av terrängförhållanden (öar, branter eller ligger i övrigt avsides till) eller av andra orsaker. En varierad åldersstruktur och förekomst av död ved finns. Inom Häringe-Hammersta finns flera ovanliga bredbladiga gräs. Typiska arter som hittas i livsmiljön är trolldruva, lungört, vårärt, myskmadra, vätteros, underviol, strävlost, sårläka, skogskorn, rödbrun blekspik och almlav men även arter som långsvingel, lundslok, blåsippa, gul dropplav och trubbig brosklav finns här.

Marken består av en kalkrikjordart vilket ger en värdefull kärlväxtflora och kryptogamflora i området.

Trädklädd betesmark (9070)

De trädklädda betesmarkerna inom Hammersta-Häringe utgörs av tre områden. Samtliga tre områden hyser lövträd som rönn, oxel, ek, ask och lind samt hassel i

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44262-2016

buskskiktet. I området finns gamla lövträd som är grova och spärrgreniga och även en del död ved i form av högstubbar och lågor. Flera av ekarna är grova. Några av ekarna innehåller mulm. Även yngre ek förekommer som kan ta vid. Dock måste skötselåtgärder till för att friställa den yngre ekgenerationen.

En hel del ung asp finns också inom livsmiljön. I buskskiktet finns inom livsmiljön även hagtorn, slån, getapel och en. I fältskiktet finns de typiska arterna liten blåklocka, ängsvädd, gökärt, kattfot, gullviva och lunglav men även lundgröe, vårbrodd, lungört, blåsippa, vitsippa, teveronika och stor blåklocka.

Den kalkhaltiga jorden i området ger livsmiljön stora botaniska värden och en värdefull kryptogamflora.

***Ädellövskogsbranter (9180)**

Livsmiljön återfinns i tre områden i den västligaste delen av Natura 2000-området. Jordarna är här kalkrika vilket ger en både värdefull kärlväxtflora och kryptogamflora. Trädskiktet består av lind, ask, lönn, alm, ek, björk, al, asp, hassel och gran. I de olika områdena hittas de typiska arterna strävlost, vårt, trolldruva, lungört och lunglav men även blåsippa, skogsknipprot, gökärt, getrams, harsyra, gullviva, myskmadra, sårläka, baronmossor och fjädermossor finns här. På Frubergets östra sida finns röjningsbehov, bl.a. av inväxande gran.

Utvecklingsområden

I området finns partier som har potential att utvecklas till Natura 2000-livsmiljö. I dagsläget finns dock inte de för livsmiljöerna utmärkande strukturer och processer i tillräckligt hög utsträckning.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

Området har ett starkt skydd i egenskap av naturreservat. Potentiella hot såsom skogsbruksåtgärder annat än i naturvårdsyfte, nydikning eller underhåll av gamla diken, på land eller i vatten bedriva täkt, införa för området främmande växt- och djurarter och olika typer av exploatering är förbjudna enligt föreskrifterna för reservatet.

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

Stora vikar och sund (1160)

- Kväveläckage från angränsande marker.
- Igenväxning av alger och vass.
- Utsläpp av olja och kemikalier i vattnet från båtar samt bottenfärger.
- Slitage och störning på djur- och växtliv från båttrafik.
- Slitage på landmiljön och störning av djur- och växtliv från friluftsliv.
- För stort uttag av fisk och användning av fiskeredskap som skadar bottenarna.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44262-2016

***Strandängar vid Östersjön (1630)**

- Tillförsel av handelsgödsel och tillskottsutfodring som indirekt ger näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Kväveläckage från angränsande marker.
- Utebliven eller svag hävd.
- Vinterbete.
- Igenväxning av träd, buskar och vass.
- Uppläggande av muddermassor.
- Stödutfodring, kalkning eller insådd av för livsmiljön främmande arter.

Silikatbranter (8220)

- Slitage från friluftslivet.

***Taiga (9010)**

- Transporter genom området kan förstöra markskiktet och förändra hydrologin.
- Fragmentering av landskapet minskar förbindelse mellan områden vilket ger brist på genflöde mellan populationer. Kanteffekterna ökar i mindre objekt.
- Förändring i luftfuktighet genom förändrad hydrologi i närområdet.

***Nordlig ädellövskog (9020)**

- Graninvandring kan vara ett hot mot flerskiktade lövskogar.
- Viltbete som hindrar lövföryngringen.

Trädklädd betesmark (9070)

- Igenväxning med träd och buskar. Med minskad solexponering försämrar lokalklimatet för gräsmarksväxter, många epifytiska lavar och de flesta insekter.
- Ökat graninslag.
- Utebliven eller svag hävd.
- Tillförsel av handelsgödsel och tillskottsutfodring som indirekt ger näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Vinterbete.

***Ädellövskogsbranter (9180)**

- Invandrande gran.
- Omfattande buskröjning.
- Uppläggande av jordmassor.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20Beteckning
511-44262-2016

Bevarandeåtgärder med tidsplan

Gällande regler

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Området är skyddat som naturreservat enligt 7 kap. MB.

Strandskydd gäller enligt 7 kap 13-18 §§ MB inom delar av Natura 2000-området. Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden, t.ex. uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller t.ex. byggnader som behövs för de areella näringarna och som måste finnas inom strandskyddat område.

Behov av ytterligare reglering

Det finns behov av att ytterligare reglera skogsskyddet för vissa områden.

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder som komplement till vad som gäller i eventuella åtagandeplaner och skötselplanen för Häringe-Hammersta naturreservat. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
*Taiga (9010)	Fri utveckling.	
*Nordlig ädellövskog (9020)	<i>Röjning av gran, frihuggning kring vidkroniga ädellövträd.</i>	Omgående.
Trädklädd betesmark (9070)	<i>Bete och/eller slåtter, helst bete.</i> <i>Restaurering av 9070-områdena i Hammersta.</i>	Årligen Omgående och sedan successivt.
Övriga naturtyper	Enligt skötselplan och åtagandeplaner.	Enligt skötselplan och åtagandeplaner.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20Beteckning
511-44262-2016**Bevarandetillstånd i dag**

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljöer.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
Stora vikar och sund (1160)	Gynnsamt.
*Strandängar vid Östersjön (1630)	Gynnsamt.
Silikatbranter (8220)	Okänt.
*Taiga (9010)	Gynnsamt.
*Nordlig ädellövskog (9020)	Gynnsamt i de två södra områdena medan Ej gynnsamt i det norra området.
Trädklädd betesmark (9070)	Ej gynnsamt. Igenvuxet och otillräckligt betestryck.
*Ädellövskogsbranter (9180)	Ej gynnsamt i det västligaste området men Gynnsamt i de båda övriga.

Inventeringar i området och andra referenser

Andersson, Leif 1992. *Översiktlig inventering av hotade lavar inom utvalda områden i Salems, Huddinge och Haninge kommun.*

Artdatabanken, lista med rödlistade arter, uttag 2002-05-10

Ekologigruppen, 1994. *Naturen i Stockholms län - en utflyktsguide.*

Haninge kommun, *Naturkatalogen.*

Länsstyrelsen i Stockholms län, 2004. *Naturrestatet Häringe-Hammersta Haninge och Nynäshamns kommuner Reviderat beslut och skötselplan.*

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1981. Skötselplan för Utö naturreservat

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1983. Naturvårdsprogram för Stockholms län.

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1990. *Fladdermusfaunan i Södermanlandsdelen av Stockholms län.*

Nordin, Mats, 1991. *Inventering av hotade lavar, Haninge kommun.*

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44262-2016

Karta

Livsmiljöernas sifferkoder i kartan och dokumentet är korrekta liksom namnen i dokumentet. Livsmiljöernas namn i kartan kan dock vara felaktiga.

